

FARKLI ÖĞRENİM DÜZEYİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŐTIRMASI¹

Yrd. Doç. Dr. Cemalettin DEMİRELİ

Dumlupınar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu
cemalettindemireli@gmail.com

Yrd. Doç. Dr. Metin ULUKÖY

Balıkesir Üniversitesi, Bandırma İİBF İşletme
mulukoy@hotmail.com

Öğr. Gör. Vasfi KAHYA

Dumlupınar Üniversitesi, Hisarcık Meslek Yüksekokulu
vasfikahya@gmail.com

Arş. Gör. Fatma DEMİRAĞ

Dumlupınar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu

Özet

Üniversitelerde farklı öğrenim düzeylerinde verilen eğitimin, öğrencilerin girişimciliğe olan bakış açılarını etkilemede önemli rol oynamaktadır. Öğrenciler farklı öğrenim düzeylerinde aldıkları eğitimlerle, risk alma, yeni fikirlere açık olma, özgüven, vizyon sahibi olma, fırsatları değerlendirme ve kendi işini kurma konusunda bilgi ve becerilere sahip olmaktadır. Çalışmanın amacı, üniversitede öğrenim gören ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemek, farklı öğrenim düzeylerindeki öğrencilerin, farklı girişimcilik özelliklerine sahip olup olmadıklarını ortaya çıkarmak ve öğrenim düzeylerinin girişimcilik özellikleri üzerine etkisini ölçmektir. Bu kapsamda çalışmada yerli ve yabancı literatür araştırması sonucunda oluşturulan anket formu güvenilirlik analizine tabi tutulmuş ve 5'li likert ölçeği kullanılarak farklı öğrenim düzeyindeki üniversite öğrencilerine uygulanmış elde edilen veriler analiz edilerek çözüm önerilerinde bulunulmuştur. Analizler sonucunda ön lisans

¹ Bu çalışma 05-07 Haziran 2013 tarihinde Kazakistan'ın Almatı şehrinde Süleyman Demirel Üniversitesi tarafından düzenlenen 5. Uluslararası Girişimcilik Kongresinde tebliğ olarak sunulmuştur.

ile doktora, ön lisans ile yüksek lisans, lisans ile yüksek lisans, lisans ile doktora öğrencileri arasında anlamlı derecede farklılık olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğitimi, Girişimcilik Özellikleri.

A FIELD RESEARCH FOR DETERMINING ENTREPRENEURIAL CHARACTERISTICS OF STUDENTS WHO ARE IN DIFFERENT INSTRUCTION LEVEL

Abstract

Education in which is provided different instruction levels in universities plays a important role in influencing viewpoints to entrepreneurship of students. Students who received education in different instruction levels possess about knowledge and skills that are taking risk, opening to new ideas, self-confidence, having vision, evaluation of opportunities, setting up your own business. The aim of the study is to determine entrepreneurial characteristics students of associate degree, degree, master degree and doctorate. However, the students who are in different instruction levels expose whether they have different entrepreneurial characteristics or not. In a nutshell, the aim is to measure the effect of instruction level on entrepreneurial characteristics. In this context, the survey form that is created after domestic and foreign literature research was enforced reliability analysis. At the same time, the survey form that is used 5-point likert scale was applied to university students who are in different instruction levels. And after the obtaining datas are analyzed, some solutions were offered. Result of the analyses, it was seen that there are significant differences between students of associate degree and doctorate, associate degree and master degree, degree and master degree, degree and doctorate.

Key words: Entrepreneurship, Entrepreneurship Education, Entrepreneurship Features.

1.Giriş

Büyük bir öneme sahip olan girişimcilik pek çok alanda ve pek çok araştırmacı tarafından incelenmiştir. Fakat literatürde yapılmış bu kadar çok çalışmaya rağmen girişimcinin kim olduğu konusunda kesin bir kanaate ulaşılamamıştır. Sanayi toplumundan bilgi toplumuna doğru geçişin yaşandığı günümüzde girişimciliğin önemi tartışılmaz bir hal almıştır.

Rekabetin çok yoğun yaşandığı günümüzde bireylerin, işletmelerin ve devletlerin hayatta kalmaları için ellerinde bulundurdukları en önemli varlık bilgidir. Bilgiye ise eğitimle ulaşılabilmektedir. Eğitimle elde edilecek olan bilginin bu denli güçlü olduğu günümüzde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve

doktora seviyesinde eğitim almış bireylerin girişimciliğe olan tutumları önem arz etmektedir. Bu kapsamda çalışmada üniversitelerde öğrenim gören ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemek, bu farklı öğrenim düzeylerindeki öğrencilerin, farklı girişimcilik özelliklerine sahip olup olmadıklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

2. Kuramsal Çerçeve

2.1. Girişimcilik ve Girişimcilik Özellikleri

Girişimcilik kavramı ortaçağdan günümüze kadar pek çok araştırmacının tanımlamaya çalıştığı bir kavram olarak hem işletme hem de iktisat literatürünün en fazla ilgi çeken konularından birisi olmuştur. Artan ilgiye ve önemine rağmen girişimcilik hakkında genel kabul görmüş bir tanım vermek oldukça güçtür. Girişimcilik farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Girişimcilik kavramı, belirli fırsatlardan yararlanmak için bazı kaynakların ve süreçlerin araştırıldığı, değerlendirildiği ve bunlardan faydalandığı süreç olarak tanımlanmaktadır (Özdevecioğlu ve Cingöz, 2009: 82). Bir başka tanıma göre girişimcilik, işle ilgili fırsatları tanıma, bu fırsatları değerlendirmek için uygun bir risk yönetimini gerçekleştirme ve yönetim becerilerini kullanarak değer oluşturma sürecidir. (İrmiş ve Özdemir 2011: 139). Girişimcilik, değer oluşturmak için kar amacı güden yeni bir işletme kurma ve büyütme ve yeni bir mal veya hizmet oluşturma sürecidir (Bozkurt, 2011: 5). Tanımlarda görüldüğü üzere girişimci değer oluşturacak şekilde faaliyetlerde bulunmalıdır. Bu faaliyetler, yenilik yapmak, yeni bir işletme kurmak veya yeni iş alanları bulmak şeklinde ifade edilebilmektedir.

Girişimci mal ve hizmetlerin sunumu için Girişimci, bir mal ve hizmet üretmek, pazarlamak için kendine ait ya da kişi ve kurumlardan sağladığı kaynaklarla, üretim faktörlerini bir araya getiren, bu faaliyeti yaparken ortaya çıkabilecek zararı da göze alan kişi şeklinde tanımlanmaktadır (Küçük, 2009: 23).

Farklı bir tanımlamada ise girişimcilik kavramı, yeni ürünlerin ya da hizmetlerin merkezde yer aldığı veya pazarda var olan ürün yada hizmetlerin farklı bir biçimde sunulduğu ve buna bağılı olarak yeni bir ekonomik kurumun oluşturduğu bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Kırılmaz, 2013: 105-106). Aynı zamanda girişimcilik kavramı farklı disiplinler tarafından tanımlanmaktadır. İktisatçılara göre girişimci, kaynakları, iş gücünü, materyalleri ve diğer kaynakları bir araya getirerek önceki değerlerinden daha büyük değerler oluşturan kişidir. Psikologlara göre girişimci, yeni bir şeyler başarma veya başkalarının otoritesinden kaçma veya otoriteye sahip olma ihtiyacı ve arzusu olan ve bu tür güduları harekete geçiren kişi şeklinde tanımlanmaktadır (Ağca ve Yörük 2006: 1599).

Girişimcilik kişiliğine sahip bireylerin en belirgin özellikleri başarı isteklerinin yüksek olmasıdır. İnsanoğlunun en temel motive edici araçlardan biri de başarma güdüsüdür. İnsanoğlu başarılı olduğunda tatmin olur ve kendini mutlu hisseder. Bu bağlamda girişimciler yüksek başarı güdüsüne sahiptirler. Bu kişiler sıradanlıktan hoşlanmazlar yenilik yapmak, yeni fikirler ortaya çıkarmayı tercih etmektedirler (Balaban ve Özdemir, 2008: 136). Sonuç olarak girişimci başarma güdüsü ile hareket eder ve başarma güdüsü ile hedeflerine ulaşır.

Girişimciler mal ve hizmet üretirken veya değer oluştururken her türlü riski alan kişilerdir. Özellikle girişimciler risk alarak yenilik ve geliştirme yaparlar. Bu bağlamda girişimciler fırsatları gözetleyen ve onları bulduğunda her türlü riski alarak gerçekleştirmeye çalışan kişilerdir. Dolayısıyla girişimciler risk alarak fikir üretir ve yenilik yaparlar (Ağca ve Yörük 2006: 1599). Risk almak girişimciyi yöneticiden ayıran temel özelliktir. Girişimci kar ve risk alarak mal ve hizmet üretir. Yönetici ise kar ve riski başkalarına ait olmak üzere mal ve hizmet üretir. Girişimci bu noktada yöneticiden ayrılır. (Balaban ve Özdemir, 2008: 136).

Girişimci başkalarının göremediği fırsatları görerek faaliyetlerde bulunan

kişidir. Girişimci bu yeteneği sayesinde başkalarının göremediği fırsatları görüp, onları birer iş fikrine dönüştürme beceri ve yeteneğine sahiptir (Küçük, 2009: 24). Aynı zamanda Girişimci bağımsız çalışma güdüsüne sahiptir (Bozkurt ve Alparslan, 2013: 10). Girişimci özgür olma, kendi kararlarını verme, rahat hareket etme ve hayallerine ulaşmayı arzulayan kişidir (Kaya vd., 2011: 82). Girişimci başkalarını hayallerine inandırma ve onları ikna etme becerisine sahiptir. (Henry, vd., 2003: 45) Girişimci vizyon sahibidir (Yılmaz ve Sünbül, 2009: 197). Girişimci hayallerine ve hedeflerine yönelik planlamalar yapar ve eyleme geçmek için çaba gösterir.

Literatürde incelendiğinde girişimciliği oluşturan birçok özellik olduğu görülmektedir. Bu özellikler. Tablo '1 de özetlenmiştir.

Tablo 1: *Girişimcilik özellikleri*

	Kumar vd. (2003)	Henry vd. (2003)	Mohanty (2005)	Izedonmi ve Okafor (2008)	Kuratko (2009)	Küçük (2009)	Kaya vd.(2011)	Bozkurt (2011)	Yılmaz ve Sünbül (2009)	İşcan (2011)	Korkmaz (2012)	Bilge ve Bal (2012)
Risk Alma	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Fırsatları Değerlendirme				*			*	*	*			*
Yenilik	*		*	*	*	*	*	*		*	*	
Özgüven		*			*	*	*	*		*	*	
Kararlılık		*	*			*			*			*
Vizyon		*			*	*			*			*
Yüksek Başarı Güdüsü				*			*			*	*	
İletişim Becerisi		*	*						*			
Liderlik Yönlü	*	*	*						*			*
Esneklik			*			*			*			
İçsel Kontrol			*	*	*		*			*	*	
Bağımsızlık Arzusu		*	*	*	*		*	*				

2.2. Girişimcilik Üzerine Yapılan Araştırmaların İncelenmesi

Girişimcilik konusunda literatürde birçok çalışma yapılmıştır. Girişimcilik hakkında ki çalışmalar ağırlıklı olarak üniversiteler düzeyinde yapılmıştır. Ancak birçok yazar bu eğitim sürecinin daha önceden başlaması gerektiğini ifade etmektedir (Raposo ve Paço, 2011: 454). Literatürde incelendiğinde girişimciliği oluşturan birçok özellik olduğu görülmektedir. Özellikle üniversitelerde farklı öğrenim düzeylerinde verilen eğitimin, öğrencilerin girişimciliğe olan bakış açılarını etkilemede önemli olduğu düşünölmektedir. Öğrenciler farklı öğrenim düzeylerinde aldıkları eğitimlerle, risk alma, fırsatları değerlendirme, yeni fikirlere açık olma, özgüven, vizyon, sahibi olma, iletişim becerileri, kararlılık ve kendi işini kurma konusunda bilgi ve becerilere sahip olmaktadır.

Kaya vd. (2010) çalışmasında, Atatürk Üniversitesinde okuyan, farklı kültürlerden gelen, farklı değer yargılarına sahip; mühendislik, iktisadi ve idari bilimler fakültesi ve meslek yüksekokulunun ilgili bölümlerinde okuyan ön lisans ve lisans öğrencileri özerklik, kişisel kontrol ve fırsatçılık gibi girişimcilik özellikleri açısından değerlendirmiştir. Aynı zamanda araştırma girişimcilik için gerekli olan özelliklerden özerklik, cinsiyet ve öğrenim şekline (normal ve ikinci öğretim) göre farklılık gösterirken, fırsatçılık ve kişisel kontrol, cinsiyet ve öğrenim şekline (normal ve ikinci öğretim) göre farklılık göstermemiştir.

İşcan ve Kaygın, (2011) çalışmalarında potansiyel girişimciler olan üniversite öğrencilerinin girişimciliğe olan eğilimlerini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışmada Kafkas Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi son sınıf öğrencileri üzerinde bir uygulama yapılmıştır. Çalışmada girişimcilik özellikleri olarak kendine güven, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk almak ve belirsizliğe karşı tolerans olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, Kars ve Kırıkkale'deki öğrencilerin önemli sayılacak derecelerde girişimcilik faaliyetinde buldukları, iş kurma olasılıklarının olduğu ve iş

fikirlerinin bulunduğu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin kendine güvendikleri, yenilikçilik eğilimine sahip oldukları, başarıya ihtiyaç duydukları, kontrol odağına sahip oldukları ve risk alma eğilimlerinin bulunduğu ancak belirsizliğe tolerans göstermedikleri görülmüştür.

Ekdoh ve Edet (2011), çalışmalarında Akwa Ibom ve Nijerya Cross River üniversitelerinde Ekonomi, İşletme, Muhasebe ve Maliye Bölümlerinde okuyan son sınıf öğrencileri üzerinde bir uygulama yapmışlardır. Çalışmada girişimcilik eğitiminin yüksek öğrenimde okuyan öğrencilerin kariyer niyetlerini olumlu yönde etkilediği ve aynı zamanda girişimcilik eğitiminin öğrencilerin bilgi düzeyinin artmasına da neden olduğu ifade edilmiştir.

Bilge ve Bal (2012), çalışmalarında ön lisans ve lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini karşılaştırmalı olarak araştırmışlardır. Çalışmada üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini cinsiyet ve eğitim süresi açısından değerlendirmişlerdir. Çalışmada ön lisans ve lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri olarak risk alma, fırsatları değerlendirme, liderlik yönlü, gelecek odaklı, kararlılık ve dış etkenlere karşı bireysel güç olarak belirlenmiştir. Çalışmada ön lisan öğrencileri, lisan öğrencilerinden daha yüksek girişimcilik özelliğine sahip olduğu belirtilmiştir.

Saravanakumar ve Saravanan (2012), çalışmalarında Hindistan'da Anna Teknoloji Üniversitesinde 76 MBA öğrencisinin girişimcilik eğilimlerini araştırmışlardır. Çalışma öğrencilerin girişimcilik eğitimini tamamladıktan sonra yapılmıştır. Çalışma başarı, risk alma ve denetim odağı özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Çalışmada girişimcilik eğitiminin öğrencilerin beceri düzeyini olumlu etkilediği ve girişimci rolünü geliştirdiği belirtilmiştir.

Kılıç vd, (2012), çalışmalarında potansiyel girişimciler olan üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma Balıkesir Üniversitesi Bandırma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme

Bölümü öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Çalışmada girişimcilik özellikleri yenilik, kendine güven, fırsatçılık, risk alma, dışa açıklık ve başarıya inanmak olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin demografik özellikleri ile girişimcilik özellikleri arasındaki ilişki istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin yenilik özellikleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yenilikçi bir yapıya sahip olduğu ifade edilmiştir. Öğrencilerin aylık gelirleri ile yenilik, kendine güven, risk alma, dışa açıklık, başarıya inanma özellikleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ancak öğrencilerin aylık gelirleri ile fırsatçılık özelliği arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Korkmaz (2012), çalışmasını, Bülent Ecevit Üniversitesi, işletme bölümü öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarını tespit etmek ve girişimcilik eğilimlerinde etkili olan psikolojik, demografik ve aile faktörlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla yapmıştır. Çalışmada girişimcilik özellikleri başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans, kendine güven ve yenilikçilik olarak belirlenmiştir. Çalışmada öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görme ve gelecekte iş kurma istekleri ile psikolojik, demografik ve aile özellikleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuş ve öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip oldukları ifade edilmiştir.

3. Metodoloji

3.1. Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Çalışmanın amacı, üniversitede öğrenim gören ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemek, farklı öğrenim düzeylerindeki öğrencilerin, farklı girişimcilik özelliklerine sahip olup olmadıklarını ortaya çıkarmak ve öğrenim düzeylerinin girişimcilik özellikleri üzerine etkisini ölçmektir. Bu kapsamda çalışmada kapsamlı bir literatür

taraması sonucunda anket formu (Yılmaz ve Sünbül, 2009: 202-2003; İşcan ve Kaygın, 2011: 281-282; Bilge ve Bal, 2012: 140-141) oluşturulmuştur. Literatürden yararlanarak anket formu güvenilirlik analizine tabi tutulmuş ve 5’li Likert ölçeği kullanılarak uygulanmıştır. Katılımcıların eğitim durumlarına göre girişimcilik özelliklerinin farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacı ile varyans analizi yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve sınırlılıkları

Çalışma üniversitede öğrenim gören ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada anket yöntemi uygulanmıştır. Çalışmada 300 katılımcıya anket formu gönderilmiş bu anketlerden 185’inin geri dönüş sağlanabilmiştir. 185 adet anket formundan 116 adet analize elverişli olduğu belirlenmiştir.

Anketleri cevaplamaları istenen öğrencilerden özellikle doktora öğrencilerin ders yoğunlukları nedeniyle ankete gerekli özeni göstermemeleri ilk sınırlılığımızı oluşturmaktadır. İkinci sınırlılığımız ise anket formunun uzun olmasından dolayı cevaplamak istememeleri ikinci sınırlılığımızı oluşturmaktadır.

3.3. Faktör Analizi

Anket yolu ile elde edilen verilere faktör analizinden önce güvenilirlik testi yapılmıştır. İlk olarak 60 ifadeye ilişkin güvenilirlik testi uygulanmış daha sonra da güvenilirliği bozduğu düşünülen 7 ifade analizden çıkarılmıştır. Geriye kalan 53 ifadenin analiz sonucunda yeterli güvenilirliği sağladığı belirlenmiştir. Cronbachs’ Alpha = 0.865 çıkmış ve 0,60’ın üzerinde olduğu için yeterli görülmüş ve daha sonra kalan 53 ifade faktör analizine tabi tutulmuştur.

Faktör analizine uygunluğunun sınanması için Bartlett Sınaması ve Kaiser – Mayer – Olkin (KMO) ölçütüne bakılmıştır. Bartlett Sınaması Değeri

= 3872,738, $p = 0,000$ olarak hesaplanmıştır. KMO değeri = 0,689; $p = 0.000$ olarak hesaplanmıştır. Sosyal bilimler alanındaki araştırmalarda genellikle KMO değerinin 0,60'dan büyük olması örneklem büyüklüğünün yeterli olduğunu göstermektedir. Hesaplanan istatistiklerin doğrultusunda verilerin faktör analizi çalışmasına uygun olduğu görülmüştür. Faktör analizi sonucunda elde edilen faktörlerin Cronbach Alpha değeri Tablo 4'de gösterilmiştir.

3.4. Araştırmanın Bulguları

Araştırmada katılımcıların cinsiyet ve eğitim durumuna ilişkin veriler aşağıdaki Tablo 2'de gösterilmiştir

Tablo 2: *Araştırmaya Katılan ğrencilerin Demografik zellikleri*

CİNSİYET	Sıklık	%	ğRENİM DÜZEYİ	Sıklık	%
Kadın	75	46.6	n Lisans	69	42.9
Erkek	86	53.4	Lisans	28	17.4
Toplam	161	100	Yüksek Lisans	39	24.2
			Doktora	25	15.5
			Toplam	161	100.0

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerinin dağılımına göre 75 katılımcı (% 46,6) kadın, 86 katılımcı ise (% 53,4) erkek kişilerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılanların eğitim düzeylerinin dağılımlarına göre; 69 katılımcı (%42,9) n lisans, 28 katılımcı (%17,4) lisans, 39 katılımcı (%24,2) Yüksek lisans ve 25 katılımcı ise (%15,5) doktora seviyesindeki öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Düzeylerine Göre Girişimcilik Özelliklerinin Farklılık Göstermesine Yönelik Varyans Analiz

	df	F	p
Risk Alma	3.157	7.302	0.000
Fırsatları Değerlendirme	3.157	1.301	0.276
Yenilik	3.157	3.420	0.019
Özgüven	3.157	0.483	0.694
Kararlılık	3.157	6.303	0.000
Yüksek Başarı Güdüsü	3.157	12.847	0.000
İletişim Becerisi	3.157	5.201	0.002
Liderlik Yönlü	3.157	2.409	0.069
Vizyon	3.157	0.979	0.404
Belirsizliğe Karşı Tolerans	3.157	0.516	0.672
İçsel Kontrol	3.157	3.849	0.011
Bağımsızlık Arzusu	3.157	5.108	0.002

Tablo 3'deki sonuçlara göre girişimciliğin özelliklerinden risk alma ($p=0,000<0,05$), yenilik ($p=0,019<0,05$), kararlılık ($p=0,000<0,05$), yüksek başarı güdüsü ($p=0,000<0,05$), iletişim becerisi ($p=0,002<0,05$), içsel kontrol ($p=0,011<0,05$) ve bağımsızlık arzusu ($p=0,002<0,05$) ile öğrencilerin öğrenim düzeyleri arasında 0,05 anlamlılık düzeyine göre farklılıklar bulunmaktadır. Fakat girişimcilik özelliklerinden fırsatları değerlendirme ($p=0,276>0,05$), liderlik yönlü ($p=0,069>0,05$), özgüven ($p=0,694>0,05$), vizyon ($p=0,404>0,05$) ve belirsizliğe karşı tolerans ($p=0,672>0,05$) ile öğrencilerin öğrenim düzeyleri arasında 0,05 anlamlılık düzeyine göre farklılık bulunmamaktadır. Girişimcilik özelliklerinden varyans analizi sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunan, yenilik, kararlılık, yüksek başarı güdüsü, iletişim becerisi, liderlik yönlü içsel kontrol ve bağımsızlık arzusunda ki farklılığı göstermek için ikili karşılaştırmalar (TUKEY testi) yapılmıştır.

Bu sonuçlara göre girişimcilik özelliklerinden “risk alma” ön lisans öğrencileri ile doktora öğrencileri arasında ($p=0,008 <0,05$), lisans öğrencileri ile yüksek lisans ($p=0,022 <0,05$) ve doktora öğrencileri ($p=0,000 <0,05$) arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. “Yenilik” n lisans öğrencileri ile doktora öğrencileri arasında ($p=0,047 <0,05$), lisans öğrencileri ile doktora öğrencileri ($p=0,000 <0,05$) arasında anlamlı derecede farklılıklar bulunmaktadır. “Kararlılık” n lisans öğrencileri ile yüksek lisans öğrencileri ($p=0,000 <0,05$) ve doktora öğrencileri ($p=0,048 <0,05$) arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. “Yüksek başarı güdüsü” ön lisans öğrencileri ile yüksek lisans ($p=0,000 <0,05$) ve doktora öğrencileri arasında ($p=0,000 <0,05$), lisans öğrencileri ile yüksek lisans ($p=0,036 <0,05$) ve doktora öğrencileri ($p=0,002 <0,05$) arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. “İletişim becerisi” ön lisans öğrencileri ile doktora öğrencileri ($p=0,002 <0,05$), lisans öğrencileri ile doktora öğrencileri ($p=0,016 <0,05$) arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. “İçsel kontrol” lisans öğrencileri ile doktora öğrencileri ($p=0,008 <0,05$) arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. “Bağımsızlık arzusu” ön lisans öğrencileri ile doktora öğrencileri arasında ($p=0,001 <0,05$) arasında anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Bu sonuçlara göre girişimcilik özelliklerinden fırsatları değerlendirme, zgven, liderlik yönlü, vizyon ve belirsizliğe karşı tolerans ile öğrencilerin öğrenim düzeyleri arasında 0,05 anlamlılık düzeyine göre farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 4: Girişimcide Bulunması Gereken Özelliklerin Önem Derecesine Göre Ortalama, standart Sapması ve Cronbach Alpha

	Cronbach Alpha	Std. Deviation	Mean	Ağırlıklı Ortalama
Yenilikçilik	0.625	2.97	5.32	47.91
Fırsatları Değerlendirme	0.764	2.91	5.33	42.63
Vizyon	0.68	3	6.04	42.6
Kararlılık	0.725	2.21	4.19	41.86
Risk Alma	0.61	3.02	3.71	40.79
Liderlik Yönlü	0.69	3.14	6.29	37.75
Özgüven	0.618	2.35	3.1	37.19
İletişim Becerisi	0.769	3.2	6.43	32.14
Yüksek Başarı Güdüsü	0.821	3.01	7.44	29.76
Bağımsızlık	0.676	3.14	8.65	25.96
İçsel Kontrol	0.64	2.6	8.97	17.94
Esneklik	0.78	2.63	9.93	9.93

Tablodaki sonuçlara göre girişimcide bulunması gereken özelliklere ilişkin dağılımlara bakıldığında, yenilikçilik 47,91 ortalama değer ile girişimciler için en önemli özellik olarak görülmektedir. Fırsatları değerlendirme 42,63 ortalama değer olarak ikinci sırada gelmektedir. Tablodaki dağılımlara göre 42,26 ortalama değer ile vizyon, 41,86 ortalama değer ile kararlılık, 40, 79 ortalama değer ile risk alma, 37,75 ortalama değer ile Liderlik yönlü, 37,19 ortalama değer ile özgüven, 32,14 ortalama değer ile iletişim becerisi, 29,76 ortalama değer ile Yüksek başarı güdüsü, 25,96, ortalama değer ile bağımsızlık, 17,94 ortalama değer ile içsel kontrol ve 9,93 ortalama değer ile esneklik şeklinde sıralanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Farklı öğrenim düzeyindeki Ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin girişimcilik özellikleri arasında en yüksek ortalamaya sahip yenilikçilik, fırsatları değerlendirme, vizyon, kararlılık ve risk alma şeklinde

sıralanmıştır. Bunun nedeni üniversite aldıkları eğitimin etkisi olduğu düşünölmektedir. Genel olarak üniversitelerde ki eğitimlerde öğrencilere yenilikçi, risk alabilen, fırsatları değerlendirebilen, kararlı ve vizyon sahibi kişilik kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Çalışmada farklı öğrenim düzeyindeki ön lisans, lisans, yüksek lisans doktora öğrencilerinin girişimcilik özellikleri arasında önemli derecede farklılık olduğu görölmektedir. Özellikle ön lisans ile doktora, ön lisans ile yüksek lisans, lisans ile yüksek lisans, lisans ile doktora öğrencileri arasında anlamlı derecede farklılık olduğu görölmektedir. Ön lisans ile doktora öğrencileri arasında girişimcilik özellikleri açısından risk alma, yenilik, kararlılık, yüksek başarı güdüsü, iletişim ve bağımsızlık arzusu arasında farklılık olduğu görölmektedir. Aynı zamanda ön lisans ve yüksek lisans öğrencileri arasında girişimcilik özellikleri açısından kararlılık ve yüksek başarı güdüsü arasında farklılık olduğu görölmektedir.

Benzer şekilde lisans ile doktora öğrencileri arasında girişimcilik özellikleri açısından risk alma, yenilik, yüksek başarı güdüsü, iletişim ve içsel kontrol arasında farklılık olduğu görölmektedir. Aynı zamanda lisans ve yüksek lisans öğrencileri arasında girişimcilik özellikleri açısından risk alma ve yüksek başarı güdüsü arasında farklılık olduğu görölmektedir. Bunun nedeni üniversitede geçirdikleri süre uzunluğu ve aldıkları eğitimin farklılığı ile ilgilidir.

Çalışmada ön lisans ile lisans ve yüksek lisans ile doktora arasında girişimcilik özellikleri açısından fark bulunmamaktadır. Bunun nedeni üniversitede geçirdikleri sürenin ve aldıkları eğitimin birbirine yakınlığı ile ilgilidir.

Araştırma bulguları öğrencilerin genel anlamda girişimcilik ilgilerinin yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Bilhassa yenilikçilik, fırsatları değerlendirme, vizyon, kararlılık ve risk alma gibi girişimcilik özellikleri açısından öğrencilerin girişimcilik ilgileri yüksek çıkmıştır. Bunun nedeni üniversitede aldıkları eğitiminden kaynaklanmaktadır.

Kaynakça

- Ağca, V., ve Yörük, D., (2006), Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2: 155-173
- Balaban, Ö. ve Özdemir Y. (2008) □ Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği . Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi, 3, (2), 133-147
- Bilge, H., & Bal V. (2012). Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012/2, 16, 131-148.
- Bozkurt Ç. Ö. (2011). *Dünyada Ve Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi Başarılı Girişimciler Ve Öğretim Üyelerinden Öneriler*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ekpoh, I. U., & Edet, A. O. (2011). Entrepreneurship Education and Career Intentions of Tertiary Education Students in Akwa Ibom and Cross River States, Nigeria, *International Education Studies*, 4, 1, 172-178.
- Henry, C., Hill, F., & Leitch, C. (2003). *Entrepreneurship education and Training*, England: Ashgate Publishing Ltd.
- Izedonmi, F., ve Okafar, C. (2005). Assessment Of The Entrepreneurial Characteristic And Intentions Among, *Academic IFE Psycholog*, 16, 2, 153-168.
- İşcan, Ö., & Kaygın, F. (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3, 2, 275-286.
- Kaya, D., Güzel; D., & Çubukçu, B. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Araştırılması: Atatürk Üniversitesinde Bir Araştırma, *Kafkas Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1, 2, 77-89.

- Kılıç, R., Keklik, B., & Çalı, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17, 2, 423-435.
- Kırılmaz.S. K., (2013), Sosyal Girişimcilerin Girişimcilik ve Dönüştürücü Liderlik Algılarının Belirlemesine Yönelik Bir Araştırma, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1): 103-128
- İrmiş, A., ve Özdemir, L., (2011), Girişimcilik ve Yenilik İlişkisi, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9(1): 139-161
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, XIV, II, 209-226.
- Kumar, S. A., Poornim,S.C., Abraham, K.M. & Jayashree, K. (2003). *Enterpreneurship & Development*, New Delhi: New Age International Publishers.
- Kuratko, F.D., & Hodgetts, M.R. (2009). *Enterpreneurship Theori Process Practice*. (4 rd ed.). Canada: Congage Learning Products.
- Küçük, O. (2009). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi* (3. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Mohanty, S. K. (2005) Fundamentals of Enterpreneurship, India: Practice-Hall of India.
- Özdevecioğlu, M., ve Cingöz, A., (2009), Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve, Erciyes Üniversitesi, *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32: 81-95
- Raposo, M., & Paço D.A. (2011), Entrepreneurship Education: Relationship Between Education And Entrepreneurial Activity, *Psicothema*, 23, 3, 453-457.

- Saravanakumar, M., & Saravanan, S. (2012). Entrepreneurship Education Shaping Students, *Entrepreneurial Intention European Journal of Social Sciences*, 33, 2, 317-323.
- Yılmaz, E., & Sünbül, A.M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 195-2003.